

PROVINCIE DRENTHE	
No.: _____	
Ingek.:	17 DEC. 2020
TEAM:	UTH
TE BEH. DOOR:	
DWS:	G.AFD.:

De Rechtspraak

Aan : 00592365777

Datum : 17/12/2020

Aantal Pagina's : 21

17-12-2020/12:53:43/17762/0000

riendelijke groet,

[Redacted] J
sch administratief medewerker

bank Noord-Nederland
ursrecht
r B. 352

www.rechtspraak.nl

Bereikbaar: maandag t/m vrijdag 08:00 - 16:30 uur

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [Redacted]@rechtspraak.nl

Verzonden: donderdag 17 december 2020 11:43

Aan: [Redacted] (Rechtbank Noord-Nederland) <[Redacted]@rechtspraak.nl>

Onderwerp: Scanned from a Xerox Multifunction Printer

Please open the attached document.

Verzonden door: [Unknown]

Bestandstype bijlage: pdf/a, Multi-Page

Informatie van de Raad voor de rechtspraak, de rechtbanken, de gerechtshoven en de bijzondere colleges vindt u op www.rechtspraak.nl.

17-12-2020/12:53:43/17762/000

de Rechtspraak

Rechtbank
Noord-Nederland

[| AANTEKENEN | | PER POST | | PER FAX 0592-36 57 77

Gedeputeerde Staten van de Provincie Drenthe
Postbus 122
9400 AC Assen

Afdeling bestuursrecht

bezoekadres
Guyotplein 1
9712 NX Groningen
Openingstijden van
08.30-17.00 uur

correspondentieadres
Postbus 150
9700 AD Groningen

t (088) 361 14 35 algemeen
t (088) 361 13 33 belasting
f (088) 361 02 26 algemeen
f (088) 361 02 37 belasting
www.rechtspraak.nl

datum	17 december 2020
onderdeel	Team WABO (milieu), BK en overig
contactpersoon	[redacted]
doorkiesnummer	(088) [redacted]
ons kenmerk	zaaknummer LEE 20 / 2453 NATUUR
uw kenmerk	201903407-00891622
bijlage(n)	
faxnummer afdeling	(088) 361 02 37
onderwerp	het beroep van Stichting De Faunabescherming te Amstelveen

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Geachte heer/mevrouw,

Over het beroep met zaaknummer LEE 20 / 2453 NATUUR deel ik u het volgende mee.

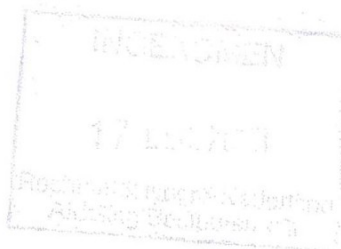
De rechtbank heeft een of meer stukken aan het dossier toegevoegd. Ik stuur u hiervan een kopie.

Als u naar aanleiding van deze brief vragen hebt, kunt u contact opnemen met de administratie van de rechtbank op het hierboven vermelde doorkiesnummer.

Als u de rechtbank belt of schrijft, verzoek ik u het zaaknummer te vermelden.

[redacted] end,
[redacted]

LINNAEUSSTRAAT 2 -A, 1092 CK AMSTERDAM
TELEFOON +31(0)20-3446200 | FAX +31(0)20-3446201
E-MAIL: info@prakkendoliveira.nl | www.prakkendoliveira.nl

Rechtbank Noord-Nederland
Afdeling bestuursrecht
Postbus 150
9700 AD GRONINGEN

Per fax: 088-361 02 35

Amsterdam, 15 december 2020
Onze ref. D20200297/BK/bk
Uw ref. LEE 20 / 2453 NATUUR

Direct tel.nr.: +31(0)20-3446200
Direct faxnr.: +31(0)20-3446201

ADVISEURS

AANVULLING GRONDEN VAN BEROEP VERZOEK OM PREJUDICIËLE VRAGEN

Betreft: Stichting De Faunabescherming / Drenthe (vliegveld Eelde)

Geacht college,

Namens De Faunabescherming worden de gronden van beroep in de hierboven kort aangeduide procedure aangevuld.

FEITELIJKE ACHTERGROND

Vliegveld Eelde

1. Vliegveld Eelde is een kleine luchthaven. Er is één startbaan van 2500 meter. Die baan wordt gebruikt voor enkele vakantievluchten met carriers in bepaalde perioden van het jaar naar slechts vijf bestemmingen, Antalya, Gran Canaria, Mallorca, Bodrum, Kreta. Het vliegveld wordt daarnaast gebruikt door een vliegschool. Vlieglessen worden gegeven met kleine (propeller) vliegtuigen. Daarnaast kunnen privéjets landen op het vliegveld. De website van de luchthaven geeft de indruk dat van die mogelijkheid sporadisch gebruik wordt gemaakt. Het aantal vluchten met passagiersvliegtuigen op vliegveld Eelde daalde in 2019. In 2020 was het vliegverkeer beperkt door de coronamaatregelen.
2. Vliegveld Eelde is zeer vergelijkbaar met andere kleine vliegvelden in Nederland, bijvoorbeeld vliegveld Twente. Daar vinden chartervluchten plaats waarvoor een start- en landingsbaan van circa 3000 meter wordt gebruikt. Verder wordt op luchthaven Twente met kleine vliegtuigen recreatief gevolgen en is er een vliegschool gevestigd. Op luchthaven Twente vindt geen afschot van beschermde soorten meer plaats. Alternatieve middelen zijn voldoende. Verwezen wordt naar de ordemaatregel die de rechtbank Overijssel toeweest naar aanleiding van verzoek om schorsing van De Faunabescherming van een verleende

Prakken d'Oliveira

D20200297

15 december 2020, pagina 2

onthefing voor afschot van allerlei beschermde soorten op het vliegveldterrein (uitspraak voorzieningenrechter Overijssel 25 april 2019, zaaknummer ZWO 19 / 720 NATUUR).

3. De Faunabescherming wijst erop dat aan vliegveld Twente al sinds de uitspraak en de daaropvolgende intrekking van de aanvraag voor een ontheffing geen nieuwe ontheffing is verleend, terwijl de oorspronkelijke ontheffing voor vliegveld Twente alleen nog geldig is voor enkele reeën op het terrein, niet voor de eveneens zeer uitgebreide lijst van beschermde vogels waarvoor ook die ontheffing oorspronkelijk werd verleend en naar aanleiding van de ordemaatregel werd ingetrokken. Vliegveld Twente lijkt met die beperkte ontheffing voor alleen reeën prima te functioneren. Waarom doden en vangen op vliegveld Eelde wel een noodzaak zou zijn, is zeker in vergelijking met vliegveld Twente, onduidelijk.

Bird strikes of incidenten op de grond

4. Kleine vliegtuigen zijn wendbaar en kunnen vogels goed ontwijken, zoals vogels die vliegtuigen ook kunnen zien aankomen en ontwijken. Op vliegveld Eelde of op andere vergelijkbare vliegvelden hebben zich in recente jaren geen *bird strikes* voorgedaan. Dat *bird strikes* een dreigend gevaar op zouden leveren, is in de bestreden ontheffing en in de beslissing op bezwaar niet aangetoond. De historische gegevens in tabelvorm die in dit kader zijn aangevoerd (zie het verweerschrift in de bezwaarfase, tabel, p. 7) bevatten in het geheel geen recente gegevens over *bird strikes*. De tabel gaat over zeer gedateerde gevallen, het recentste geval dateert van 2003, het daaraan voorafgaande geval van 1996 en de lijst voert ons langs de jaren tachtig zelfs terug naar enkele incidenten in de jaren zeventig. Relevant voor de huidige situatie is die tabel niet, althans bewijs van enige relevantie is niet geleverd. Een botsing op de grond loopt overigens eerder slecht af voor het dier of de vogel dan voor het vliegtuig, als zo'n botsing zich bij goede verjaging en gebruik van een vogelradar al voor zou kunnen doen. Van een *bird strike* kan in een dergelijk geval niet worden gesproken en van gevaar voor het luchtverkeer ook niet.

Bird control, verjaging en vogelradar

5. De luchthaven Eelde beschikt over *bird control* door middel van vier vogelwachten maar niet over een vogelradar, zo heeft De Faunabescherming tijdens de bezwaarfase van gedeputeerde staten begrepen. *Bird control* is zeer effectief, het betreft observatie met verjaging als nodig. Daarbij worden blijkens de ontheffing allerlei middelen ingezet, van lichtflitsen tot knallen. Enige noodzaak voor vangen of doden van beschermde soorten is daardoor niet aan de orde.
6. Worden soorten geobserveerd die niet of niet tijdig kunnen worden verjaagd, dan wordt contact gelegd met het betreffende vliegtuig en worden starten of landen iets uitgesteld. De vier vogelwachters in dienst van de luchthaven beschikken over een groot scala aan verdrijvingsmiddelen. Zij beslissen kennelijk op grond van de bestreden ontheffing zelf wanneer verjaging niet effectief genoeg zou zijn en wat de voorwaarden zijn om over te gaan tot schieten of vangen. De onderbouwing in de bestreden besluiten komt niet verder dan dat sommige dieren "hardnekkig" aanwezig kunnen blijven. Om welke soorten het gaat is niet duidelijk en waarom beschikbare middelen voor verjaging of ontwijken van vogels niet zouden volstaan, blijkt ook niet uit de bestreden besluiten.
7. Vliegveld Eelde beschikt daarnaast niet over een vogelradar die aanvullend op *bird control* starten en landen zonder aanvaringen veiligstelt. De Faunabescherming verwijst naar bijgaande toelichting op de werking van de vogelradar (**bijlage 1**). Met behulp van de vogelradar kunnen naderende vogels tijdig worden gesignaleerd.

Prakken d'Oliveira

D20200297

15 december 2020, pagina 3

8. Met een vogelradar is het daarnaast mogelijk om daar waar nodig, dat betekent alleen bij de enkele vluchten die met grote vliegtuigen worden uitgevoerd op vliegveld Eelde, groepen vogels op afstand waar te nemen en het vliegtuig, alvorens het gaat landen, daarvoor te waarschuwen. Zo worden ongelukken bij stijgen en landen voorkomen. Op veel regionale vliegvelden wordt – met succes – gebruik gemaakt van de vogelradar. Voor kleine vliegtuigen is een vogelradar eveneens van nut. Hoewel deze toestellen gemakkelijk op zicht voor groepen vogels kunnen uitwijken, zorgen vogelradar en *bird control* op de grond nog voor extra veiligheid.
9. Bij installatie van een vogelradar en bij continuering van de *bird control* op de grond, doen de betreffende incidenten zich niet voor. Daarbij moet worden opgemerkt dat hoog overtrekkende soorten los staan van de luchthaven en dat op hoge overvlucht door trekkende soorten noch door afschot, noch door verjaging vanaf de grond invloed kan worden uitgeoefend. Een risico op *bird strike* zal er daarom altijd zijn en is ook bij goede inzet van middelen op de grond niet te voorkomen waar het hoog over de luchthaven migrerende soorten betreft¹. Zoals vermeld, veranderen afschot of vangen ook niets aan dat risico.

Geen noodzaak, wel alternatieven

10. De besproken middelen van verjaging waarover de vogelwachten beschikken, *bird control* en vogelradar maken dat er geen noodzaak is voor vangen of doden van vogels.
11. Een deel van de soorten waarvoor de ontheffing is verleend, komt evenwel helemaal niet voor in de omgeving van de luchthaven of het gaat om soorten die zo zeldzaam zijn, dat de kans nihil is dat die soort een gevaar op zou leveren voor de luchthaven. De ontheffing is verleend en in stand gelaten voor soorten die in de praktijk nooit in de buurt van het vliegveld kunnen worden aangetroffen, zoals Zomertortel, Dwerggans, Taigarietgans, Kleine rietgans. Zeer zeldzame en strikt beschermde soorten waarvan nog nooit is vastgesteld dat zij ooit een bedreiging hebben gevormd voor de vliegveiligheid op vliegveld Eelde.
12. Van alle andere soorten verwacht men er per jaar niet meer dan één of twee te zullen schieten. Overigens is ook dat afschot niet onderbouwd. Bij zulke kleine aantallen kan niet gesproken worden van ernstige bedreiging van de vliegveiligheid op grond van historische gegevens. Ook een wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt.
13. Voor kokmeeuwen geldt dat groepjes van 25 - 50 kokmeeuwen af kunnen komen op pas gemaaid gras, evenals blauwe reiger en kraaiachtigen. Deze soorten blijven afkomen op deze zeer tijdelijke voedselbron. Dan helpt afschot ook niet. Pas de volgende dag blijkt een pas gemaaid gebied niet meer interessant voor de vogels. Een duidelijk alternatief voor schieten tekent zich uit dit voorbeeld af, te weten: maaien op goed geplande momenten. Het door verweerder gegeven voorbeeld van kokmeeuwen toont de vereiste noodzaak daarom niet aan. Een ander voorbeeld betreft de vogels die afkomen op zwermende mieren. Dat is een zeer tijdelijk fenomeen, het gebeurt een enkele maal per jaar en tegen de avond. Ook dan zullen enkele schoten de vogels moeilijk verdrijven. Eventueel vliegverkeer kan zich in een

¹ Zie ook de omschrijving inzake migrerende vogels die over Duitsland vliegen in bepaalde perioden van het jaar, zoals omschreven in de door verweerder aangehaalde publicatie van de European Aviation Safety Agency https://www.easa.europa.eu/sites/default/files/dfu/EGAST_GA6-bird-strikes-final.pdf, onder andere: "There is a markedly higher bird strike risk during bird migrations in spring (March/April) and autumn (September/October), when several million migratory birds cross Germany. The largest bird migrations are conducted in a wide front at a height of 300 to 6.000 feet AGL; however coastlines, river valleys and mountainsides can have regionally denser flocks." (p. 3) en: "During the course of a year, 26 days typically account for a high to very high bird strike risk." (p. 4).

Prakken d'Oliveira

D20200297

15 december 2020, pagina 4

dergelijk geval beter aanpassen met behulp van een vogelradar. Ook de enkele mierenzwerm toont de vereiste noodzaak niet aan.

14. Inzake de alternatieve oplossing van verjaging geldt bovendien het volgende. Een aantal soorten, zoals spreeuw, kokmeeuw, stormmeeuw, kievit, goudplevier en de ganzen waarop de ontheffing betrekking heeft, komt regelmatig in grotere groepen voor. In die gevallen geldt dat de hele groep zich laat leiden door de schuwste en schrikachtigste dieren in de groep. Dergelijke groepen vogels zijn daarom gemakkelijker te verdrijven dan een enkel individu. Lawaai, een flinke knal, of de aanwezigheid van een hond zal voldoende zijn. Dat met scherp schieten op deze soorten beter zou werken dan schieten met losse flodders, een uitgangspunt dat gedeputeerde staten in de bestreden besluiten lijkt te hanteren, is onbewezen. Overigens zijn jagers logischerwijs wel gemotiveerder als met scherp mag worden geschoten. Met flodders kunnen vogels wel verjaagd worden, maar niet geschoten en op dat laatste zijn jagers uit. Het argument dat het schieten met scherp motiverender is dan het schieten met losse flodders, geldt nadrukkelijk niet voor een professionele vogelverdrijver. Die dient zich naar overtuiging van De Faunabescherming te beperken tot wat strikt noodzakelijk is en voor verjaging is het schieten met scherp niet nodig, maar volstaat het uitsluitende gebruik van losse flodders. Het doden heeft geen enkele meerwaarde en is dus in strijd met de wet. Feitelijk vervalt alleen al hiermee volledig de basis aan deze ontheffing.

Strikte bescherming

15. Gedeputeerde staten hebben het daarnaast in het bestreden besluit over 'beheerde soorten'. Wat daaronder moet worden verstaan en volgens welke regels, is volstrekt onduidelijk. Iedere logica voor het hanteren van deze categorie soorten ontbreekt: bij ree en ekster wordt wel beweerd dat het gaat om soorten die moeten worden beheerd in verband met schadebestrijding. Maar in dezelfde categorie vallen volgens het bestreden besluit ook blauwe reiger, scholekster, grote- en kleine mantelmeeuw en stormmeeuw. Soorten die, zeker in de provincie Drenthe, nimmer beheerd worden en zeer strikt beschermd zijn.

Verspreiding

16. Veel van de verspreidingskaartjes van Sovon illustreren dat een soort er niet of nauwelijks in de regio voorkomt. In het algemeen geldt: de ontheffing kan nooit voorkomen, dat er vogels, groot en klein, alleen of in grote groepen, over het vliegveld vliegen. Er bestaat dus altijd een, kleine kans op een aanvaring. Zoals overal op de wereld. 100% veiligheid bestaat niet. De meeste genoemde vogelsoorten zullen alleen overvliegen en niet op het vliegveld zelf verblijven. Zowel de voorwaarden om te mogen schieten als de mogelijkheid om te schieten (te grote afstand, korte tijdsduur) doen zich dan helemaal niet voor.

Staat van instandhouding

17. Uit gegevens van SOVON en uit de meest recente Vogelatlas blijkt dat een zeer groot aantal soorten waarvoor de bestreden ontheffing in stand gelaten is niet in een gunstige staat van instandhouding verkeert. Overigens gaat het bij de onderstaande gegevens om cijfers betreffende de landelijke staat van instandhouding, verweerder zal in heroverweging ook de provinciale staat van instandhouding bij de beoordeling moeten betrekken.

Vogelsoort ontheffing
Kleine mantelmeeuw
Zilvermeeuw

Beoordeling Sovon²
Matig ongunstig
Matig ongunstig

² Sovon, *Staat van instandhouding*, <https://www.sovon.nl/nl/soort> geraadpleegd op 24 maart 2020

Prakken d'Oliveira

D20200297

15 december 2020, pagina 5

Kievit	Matig ongunstig
Goudplevier	Matig ongunstig
Taigarietgans	Zeer ongunstig
Kleine rietgans	Matig ongunstig
Dwerggans	Zeer ongunstig
Wilde eend	Zeer ongunstig
Smient	Matig ongunstig
Scholekster	Zeer ongunstig
Wulp	Matig ongunstig
Roek	Zeer ongunstig

18. Overigens is de lijst niet uitputtend en dient verweerder een preciezere beoordeling uit te voeren, waarin ook de provinciale staat van een soort dient te worden betrokken. De Faunabescherming verwijst verder naar bijgaande notitie waarin over de verschillende soorten waarvoor de ontheffing is verleend de relevante informatie over staat van instandhouding en voorkomen is opgenomen, op basis van de Vogelatlas 2019 van SOVON (**bijlage 2**).
19. Voor deze soorten geldt dat, omdat de staat van instandhouding al niet gunstig is, het vangen of doden al snel tot negatieve beïnvloeding van de staat van instandhouding zal leiden. Daarbij moet bedacht worden dat het met een aantal soorten heel erg slecht gaat, terwijl er ook al hinder en verstoring plaatsvinden door verkeer van en naar de luchthaven en verjaging op de luchthaven. Overigens is geen enkele ecologische onderbouwing gegeven van de stelling dat doden en vangen van deze soorten niet tot (verdere) aantasting van de staat van instandhouding van deze soorten zal leiden.

JURIDISCHE BEOORDELING

Noodzaak doden en vangen niet aangetoond

20. De noodzaak van doodschieten en vangen van strikt beschermde soorten wordt ook in de beslissing op bezwaar niet aangetoond. Verweerder volstaat met het noemen van het in de Wet natuurbescherming opgenomen belang van de vliegveiligheid waarvoor een ontheffing kan worden verleend. Met het noemen van die wettelijke uitzonderingsgrond voor ontheffing is de vereiste noodzaak niet gegeven. Die moet nu juist met een nauwkeurige en treffende motivering worden aangetoond. Het enkel noemen van een belang waarvoor een ontheffing kán worden in geval van noodzaak, volstaat niet.
21. Verweerder lijkt niet te hebben begrepen dat de in de ontheffing genoemde wettelijke voorschriften ertoe leiden dat slechts ontheffing kan worden verleend indien de noodzaak van afschot of vangen voor déze luchthaven en de genoemde soorten is aangetoond. Die noodzaak blijkt niet uit de ontheffing, het bestreden besluit en de daaraan ten grondslag liggende stukken.
22. De bestreden ontheffing betreft het doden en vangen van allerlei soorten die zelfs op en rond Schiphol ongemoeid worden gelaten, omdat er geen aanwijzingen zijn dat zij de vliegveiligheid in gevaar *kunnen* brengen. Hoe onzorgvuldig verweerder de voorgeschreven toets heeft uitgevoerd, blijkt al wel uit de lijst van een tiental zoogdieren die op grond van de bestreden ontheffing omwille van vliegveiligheid mocht worden gedood, terwijl de soort in de praktijk geen enkele bedreiging vormt. Inmiddels is deze soort – terecht – geschrappt uit de ontheffing, zo volgt uit de bestreden beslissing op bezwaar en het wijzigingsbesluit. Het

Prakken d'Oliveira

D20200297

15 december 2020, pagina 6

opnemen van deze soorten in de ontheffing is illustratief voor de onzorgvuldigheid van de besluitvorming. Ook voor de overige soorten is noodzaak niet aangetoond. Er is geen enkele aanwijzing, laat staan dat de noodzaak van doden of vangen voor die soorten is aangetoond, dat soorten als wespendif, scholekster of kievit ooit tot enige aanvaring hebben geleid met een vliegtuig en waardoor de vliegveiligheid van het vliegverkeer in gevaar zou zijn gekomen.

23. De lijst van vogelsoorten is van iedere realiteit gespeend. Er staan soorten op die ongetwijfeld nog nooit in de buurt van het vliegveld zijn waargenomen en waarvan er in het hele land slechts enkele per jaar worden gezien. Het betreft onder andere dwergarend, slangenarend, tortel, dwerggans en taigarietgans. Omdat deze soorten zo zeldzaam zijn, heeft het schieten van één exemplaar van zo'n soort direct grote invloed op de staat van instandhouding van de soort. Als er drie slangenarenden in het hele land voorkomen, is het veel. Eén daarvan schieten of wegvangen heeft direct grote gevolgen. Bovendien is het volstrekt onrealistisch om te denken dat dergelijke roofvogels levend gevangen kunnen worden.
24. Wat de meerwaarde is van schieten of vangen als dieren kunnen worden verjaagd, is in de ontheffing niet onderbouwd en *kan* naar het oordeel van De Faunabescherming ook niet worden onderbouwd. Verjaging en inzet van vogelradar werkt op vliegveld Twente prima, ook andere vliegtuigen hebben geen ontheffing verleend voor doden en vangen van strikt beschermde soorten die niet in een gunstige staat van instandhouding zijn of zeer zeldzaam zijn. Er is geen enkele objectieve maatstaf aangelegd aan de hand waarvan kan worden vastgesteld dat voor vliegveld Eelde die noodzaak er, in tegenstelling tot andere vliegvelden wél zou zijn.
25. De opgevoerde *bird hits* en fauna-incidenten (Tabel 1, bestreden besluit) zijn van een geheel andere orde. Het gaat om op de landingsbaan aangetroffen gedode vogels en zoogdieren. Een gevaar voor de vliegveiligheid zijn die niet. Juist omdat het niet om *bird strikes*, voor de vliegveiligheid relevante incidenten in de lucht gaat, worden ze met een andere term, *bird hits*, aangeduid. Verweerder heeft geen nauwkeurige en treffende motivering gegeven die aannemelijk maakt dat er enige noodzaak is om strikt beschermde soorten te doden of te vangen in verband met incidenten op de grond. Verweerder vergeet voor het gemak overigens om bij Tabel 1 te vermelden dat het absolute aantal *bird hits* de afgelopen jaren juist gedaald is. Een verklaring voor hogere aantallen alleen in het jaar 2019 zijn er niet. Het lijkt om een incidentele afwijking te gaan, die mogelijk verband houdt met minder bezetting bij de *bird control* of andere bijzondere omstandigheden.
26. Het zorgen voor een goede afrastering rond het vliegveld is verder een uitstekend alternatief voor het schieten van reeën. Reeën komen als de omheining in orde is helemaal het terrein niet op. Ook hier geldt dat de vereiste noodzaak van afschot niet is aangetoond en dat de bestreden ontheffing had moeten worden herroepen.

Voorzorg levert geen dreigend gevaar voor vliegveiligheid op

27. In de bezwaarfase is door verweerder gesteld dat voor meerdere strikt beschermde soorten alleen uit 'voorzorg' ontheffing is verleend. Hiermee staat vast dat voor deze soorten de vereiste noodzaak van afschot of vangen niet is aangetoond. Uit voorzorg ontheffen is alleen aan de orde wanneer er sprake is van een concrete dreiging op basis van informatie uit het verleden. Dat is inzake de bestreden ontheffing niet aan de orde. Er zijn immers geen historische gegevens overgelegd waaruit blijkt dat sprake zou zijn van een "concrete dreiging" door de specifieke soorten waarvoor de ontheffing is verleend. Er is in het geheel niet per soort beoordeeld of daarmee ooit een aanvaring heeft plaatsgevonden. Met name

Prakken d'Oliveira

D20200297

15 december 2020, pagina 7

voor de zeer zeldzame en in slechte staat van instandhouding verkerende soorten is dat relevant. Een enkele hypothetische dreiging is immers onvoldoende om ontheffing te mogen verlenen. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State oordeelt echter dat doden of vangen met het oog op dreigende aantasting van een belang moet worden vastgesteld en onderbouwd met historische gegevens waaruit de dreiging concreet blijkt³. De gestelde dreiging is in de bestreden ontheffing echter in het geheel niet onderbouwd of concreet gemaakt. Onduidelijk is ook ten aanzien van welke soorten de ontheffing alleen wordt ingegeven door 'voorzorg'. De conclusie is dat ook van dreigend gevaar dat doden en vangen van specifieke soorten nodig zou maken geen sprake is, althans dat geen begin van bewijs voor een dergelijke dreiging is aangevoerd.

Geen enkele noodzaak van schieten 's nachts aangetoond, gevaar voor niet-selectief schieten en onevenredige verstoring door elektrisch licht

28. Vliegveld Eelde heeft in de bestreden ontheffing ook toestemming gekregen 's nachts te schieten. Waarom is een raadsel. "Hardnekkigheid" van soorten is in het donker lastig vast te stellen en om welke soorten het gaat wordt al helemaal niet duidelijk. Zelfs met hulpapparatuur is het 's nachts schieten van vliegende vogels onmogelijk en van de 's nachts actieve zoogdieren gaat sowieso geen enkel gevaar voor het vliegverkeer uit. Gevaar voor verwarring door onvoldoende zicht dreigt. Daarmee wordt schieten een niet-selectief middel waarvoor op grond van artikel 8 van de Vogelrichtlijn geen ontheffing kan worden verleend en waardoor de ontheffing 's nachts niet uitvoerbaar is, vanwege gevaar voor het raken van soorten waarvoor de ontheffing niet is verleend.

29. Dat er 's nachts gevlogen zou worden, of dat dit een voldoende belang is om daarvoor 's nachts schieten op beschermde soorten toe te staan, is niet aangetoond. Het lijkt zeer onwaarschijnlijk dat de grote vliegtuigen 's nachts opstijgen en landen. Het betreft vluchten naar vijf vakantiebestemmingen gedurende de vakantieperiodes. Dat vliegveld Eelde in de toekomst nachtvluchten wenst uit te voeren, levert niet de vereiste noodzaak op, op grond waarvan een ontheffing kan worden verleend.

Geen faunabeheerplan ter onderbouwing van de ontheffing, onduidelijke tellingen

30. In de ontheffing en het verweer wordt veelvuldig verwezen naar een "Faunabeheerplan Groningen Airport Eelde" ter onderbouwing van de verleende ontheffing. Er is echter door het bestuur van de Faunabeheereenheid geen faunabeheerplan in de zin van artikel 3.12 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor het vliegveldterrein vastgesteld en geen faunabeheerplan door verweerder goedgekeurd voor dit gebied. Navraag bij mevrouw Koerse van de provincie Drenthe leerde dat het zou gaan om een eigen plan van het bedrijf dat de luchthaven exploiteert. Hoe en op basis waarvan het door de luchthaven opgestelde plan afschot en vangen van beschermde dieren zou rechtvaardigen is bovendien onduidelijk, omdat anders dan verweerder heeft gesteld, bij de aanvraag van vliegveld Lelystad voor de bestreden ontheffing alleen en door de luchthaven opgesteld stuk met de titel 'Beheerplan Steenmarter' is gevoegd, althans dat is de bijlage die De Faunabescherming bij de aanvraag om ontheffing die de rechtbank in deze zaak doorzond, heeft ontvangen.

³ AbRS 15 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1534, r.o. 7.1: "(...) Het college komt bij de invulling van het begrip "belangrijke schade" en bij het bepalen of sprake is van een concrete dreiging daarvan, een zekere beoordelingsruimte toe. De Afdeling ziet geen aanleiding om ten aanzien van artikel 3.17, eerste lid, van de Wnb tot een ander oordeel te komen, nu artikel 68, eerste lid, van de Ffw is gewijzigd in artikel 3.17, eerste lid, van de Wnb. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer de uitspraak van 17 oktober 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3366) kan uit het enkele gegeven dat een schadeveroorzakende diersoort en schadegevoelige gewassen in een gebied voorkomen, niet de conclusie worden getrokken dat belangrijke schade zich in die gebieden voordoet. Daarbij komt aan de schadehistorie belangrijke betekenis toe."

Prakken d'Oliveira

D20200297

15 december 2020, pagina 8

31. De Vogelwachters blijken geen nauwkeurige tellingen te hebben uitgevoerd. In het Jaaroverzicht Tellingen 2019 staan vage, nietszeggende categorieën als "meeuw", "valk", "kraai", "mus", "reiger" en "diversen". Daarop kan een ontheffing voor het doden en vangen van specifieke soorten niet worden gebaseerd. De uitzonderingen op het strikte beschermingsregime gelden immers per soorten en niet per categorie en er dient ook per soort aan effecten op de staat van instandhouding te worden getoetst.

Gunstige staat van instandhouding

32. Zoals vermeld, de staat van instandhouding omvat zowel de aantallen van een soort als de verspreiding daarvan. Een soort kan daarom landelijk in redelijke aantallen voorkomen, terwijl regionaal sprake is van een ongunstige staat van instandhouding.
33. Verweerder heeft ten onrechte een onjuiste maatstaf toegepast om te bepalen of aan artikel 3.3, vierde lid, onder c, van de Wet natuurbescherming (Wnb) wordt voldaan. Daarin staat dat het doden of vangen van beschermde soorten niet mag leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding. Volgens het ORNIS-criterium zal wanneer als bijeffect van een initiatief een sterfte optreedt van minder dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte van de betreffende populatie vogels waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen er geen aantoonbaar aantasting zijn van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Het ORNIS-criterium wordt met name gehanteerd om te bepalen of een activiteiten voor een lokale populatie waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen, significant negatieve effecten kan hebben. Het gaat daarbij om een toets aan de lokale staat van instandhouding, het gaat niet om 1% van de natuurlijke sterfte van de landelijke populatie. Dit volgt logischerwijs uit wat onder de staat van instandhouding in artikel 3.3 van de Wnb moet worden verstaan. Volgens artikel 1.1 van de Wnb omvat de staat van instandhouding zowel de grootte van een populatie als de verspreiding. Daaruit volgt logischerwijs dat een lokale aantasting niet kan en mag worden afgezet tegen aantallen van een soort op landelijke schaal. Het gaat immers bij het behoud van de staat van instandhouding om verspreiding én grootte, en dus om de aantasting, afgezet tegen de lokale populatie, zodat zowel de aantallen als de verspreiding van de soort niet verslechteren.
34. De door verweerder opgevoerde landelijke aantallen vogels zijn niet relevant. Het gaat om de regionale populatie en de bij die populatie behorende natuurlijke jaarlijkse sterfte, waaraan, als toepassing zou mogen worden gegeven aan het ORNIS-criterium, zou mogen worden getoetst. De omvang van de in Drenthe voorkomende populaties is niet bepaald, laat staan de daarbij behorende jaarlijkse natuurlijke sterfte. Verweerder heeft dan ook niet geschikte cijfers gebruikt, die niet kunnen onderbouwen dat de staat van instandhouding (verspreiding en aantallen) niet zal verslechteren.
35. Bij een slechte of matig ongunstige staat van instandhouding zal iedere verdere aantasting al snel tot verdere aantasting kunnen leiden. Het ORNIS-criterium is daarom niet bedoeld voor toepassing op soorten waar het al slecht mee gaat. In een dergelijk geval kan immers ook een kleine aantasting al snel tot verdere negatieve invloed op de staat van instandhouding leiden.
36. De Faunabescherming verwijst naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak inzake het rapen van kievitseieren in Fryslân. Daarin bevestigde de Afdeling dat het effect van het rapen van eieren moet worden bepaald op de lokale populatie kieviten. De Afdeling overwoog onder andere het volgende:

Prakken d'Oliveira

D20200297

15 december 2020, pagina 9

"5.3 (...) In dit licht bezien is de constatering dat weer sprake zou zijn van een stabilisatie op het niveau van indexcijfer 55 niet dragend voor de conclusie dat de kievitenpopulatie in Friesland zich nog in een gunstige staat van instandhouding bevindt. (...).

De Afdeling is in dit verband, gelet op hetgeen hiervoor over de daling van de stand van de kievit in Friesland is overwogen, thans van oordeel dat door het college moet worden aangegeven bij welke stand van de populatie nog voldaan is aan de voor de verlening van de in geding zijnde ontheffing geldende eis dat de staat van instandhouding van de kievit in Friesland als "gunstig" kan worden beschouwd." (AbRS 4 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:73).

37. Uit de uitspraak volgt dus dat om vast te stellen of de staat van instandhouding gunstig is de staat van instandhouding van de lokale populatie dient te worden beoordeeld. Het gaat niet om landelijke cijfers. Zie ook het recente arrest van het Hof van justitie EU van 23 april 2020, Commissie v Finland, C-217/19:

"94. In dit geval had de Republiek Finland, in plaats van haar berekeningen te baseren op de gehele populatie die op de route Oostzee/Waddenzee trekt, de populatie van de betrokken soort die op de eilanden van de provincie Åland broedt als referentiebasis moeten gebruiken.

95. Bijgevolg beschikten de autoriteiten van de provincie Åland op de referentiedatum niet over gegevens die hen in staat stelden de hoeveelheid vogels van de betrokken populatie die mag worden bejaagd, correct te berekenen."

38. Vast staat dat gedeputeerde staten geen tellingen van de lokale populatie van de betreffende soorten aan de bestreden besluiten ten grondslag hebben gelegd. De motivering van het bestreden besluit en de ontheffing schiet daardoor ernstig te kort. Van een nauwkeurige en treffende motivering kan niet gesproken worden.
39. Duidelijk is bovendien dat het 1%-criterium op zichzelf beschouwd, alleen mag worden toegepast op de jaarlijkse *natuurlijke* sterfte van een soort in het gebied waar de schadelijke activiteit plaatsvindt of waar van een ontheffing om te doden of vangen gebruik wordt gemaakt en niet op totale sterftecijfers. Voor soorten als kievit, goudplevier, wulp of scholekster staat buiten twijfel dat sprake is van achteruitgang door toedoen van de mens, bijvoorbeeld intensieve landbouw. Maar ook klimaatverandering speelt bijvoorbeeld een belangrijke rol bij de achteruitgang van de grutto die in Azië overwintert en daar aanzienlijke gevolgen van opwarming en verdroging ondervindt. De sterfte inzake de lokale populatie dient dus te worden uitgesplitst naar natuurlijke en niet-natuurlijk sterfte, voordat daarop het 1%-criterium kan en mag worden toegepast. Ook die informatie is – ten onrechte – niet aan het bestreden besluit ten grondslag gelegd.
40. Uit een ander recent arrest van het Hof van justitie van de EU in de zaak Commissie v Malta van 21 juni 2018, C-557/15, blijkt dat het 1%-criterium, anders dan waar de Afdeling in een aantal zaken vanuit gaat, niet 'in het luchtledige' mag worden toegepast, maar steeds alleen tegen de achtergrond van de vraag of een populatie zich op de lange termijn kan handhaven, met andere woorden, tegen de achtergrond van de staat van instandhouding waarin een soort verkeert.
41. De conclusie is dat gedeputeerde staten ten onrechte het 1%-criterium hebben toegepast, zonder acht te slaan op de staat van instandhouding van de betreffende soort.
42. In het licht van de jurisprudentie van de Afdeling op grond waarvan het 1%-criterium ook zou mogen worden toegepast ten aanzien van soorten die in een slechte staat van instandhouding verkeren, verzoekt De Faunabescherming de rechtbank, voor zover de

Prakken d'Oliveira

D20200297

15 december 2020, pagina 10

aangehaalde jurisprudentie van het Hof van justitie - waaruit volgt dat de staat van instandhouding juist wel een factor is waarmee rekening moet worden gehouden - onvoldoende duidelijkheid zou bieden over hoe het 1%-criterium moet worden toegepast, om hierover prejudiciële vragen aan het Hof van justitie voor te leggen.

Opgevoerde incidenten

43. Los van het voorgaande is volgens het verweerschrift een risico van *bird strikes* alleen aan de orde bij grote vogels (meer dan 1,8 kg) of bij vogelsoorten die in zwermen vliegen. Het gros van de soorten voldoet niet aan deze criteria. Zo valt moeilijk in te zien hoe bij wijze van voorbeeld de veel lichtere scholekster voor een gevaarlijke *bird strike* zou kunnen zorgen, hun gewicht ligt ver onder het door verweerder genoemde gewicht en het is geen soort die in zwermen vliegt. De gegeven onderbouwing door een algemene verwijzing naar een meer dan tien jaar oud rapport over *bird strikes* toont de noodzaak van afschot en vangen niet aan, voor geen enkele soort, maar zeker niet voor de kleine vogels en de vogels die niet in zwermen vliegen.
44. Bij een goed werkend hek, waarin geen openingen zitten, zullen grotere zoogdieren niet op de luchthaven kunnen komen. Het alternatief van een goede omheining lijkt in het geheel niet bij de beoordeling te zijn betrokken. Goede afsluiting tast de noodzaak van doden en vangen aan, zodat met een goede omheining de noodzaak voor schieten en vangen verdwijnt⁴. Kleine zoogdieren zullen geen gevaar vormen voor vliegverkeer, althans dit ligt niet voor de hand en verweerder heeft geen bewijs voor het tegendeel aangevoerd.

Richtlijnen van een Agentschap kunnen hogere regelgeving niet opzij zetten

45. Verweerder en de luchthaven verwijzen naar richtlijnen en regels over vliegveiligheid van luchthavens. Het gaat om richtlijnen van het Agentschap voor de luchtvaart en om een Uitvoeringsverordening van de Europese Commissie, verordening 139/2014 van de Commissie van 12 februari 2014 tot vaststelling van eisen en administratieve procedures met betrekking tot luchtvaartterreinen. Het betreffen richtsnoeren en lagere wetgeving die hoe dan ook Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (de Vogelrichtlijn) en de Wet natuurbescherming niet opzij kunnen zetten. Overigens bevat de betreffende Commissie verordening in het geheel geen eisen waaraan een luchtterrein met het oog op *bird strikes* moet voldoen. Botsingen met dieren moeten worden bijgehouden en geregistreerd en tot een minimum beperkt blijven, aldus de Commissie verordening. Dergelijke uitvoeringsregels kunnen in geen geval het dwingend wettelijke kader van artikel 9 van de Vogelrichtlijn opzij zetten. Het kader waaraan getoetst dient te worden om tot doden of vangen van beschermde vogels te mogen overgaan, is dat sprake is van noodzaak en gebrek aan alternatieven, terwijl de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast. Aan dat kader voldoet de bestreden ontheffing niet. Het betreffende betoog kan de bestreden ontheffing en de beslissing op bezwaar in ieder geval niet dragen.

Landelijke vrijstelling geldt niet op het luchthaventerrein en niet in het belang van de vliegveiligheid

46. Voor de betreffende soorten moeten, om tot verlening van ontheffing over te kunnen gaan, dus nauwkeurig en treffend noodzaak van vangen of doden moeten worden aangetoond, alsmede het ontbreken van alternatieven. Die onderbouwing ontbreekt in de ontheffing en

⁴ De Faunabescherming wijst bij wijze van voorbeeld naar de uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland over een ontheffing voor afschieten van vossen rond kippenboerderijen. Volgens de rechtbank tast de mogelijkheid van een deugdelijke afrastering rond het bedrijf de noodzaak voor afschot aan, rechtbank Noord-Nederland 15 mei 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:2184, r.o. 2.2

Prakken d'Oliveira

D20200297

15 december 2020, pagina 11

het bestreden besluit. Zo is de landelijke vrijstelling inzake zwarte kraai, anders dan verweerder lijkt te veronderstellen, in het geheel niet verleend met het oog op de vliegveiligheid.

CONCLUSIE

De Faunabescherming verzoekt het beroep gegrond te verklaren en de bestreden beslissing op bezwaar te vernietigen, alsmede – zelf in de zaak voorzien – de ontheffing te herroepen, met veroordeling van verweerder in de kosten van de bezwaar- en beroepsprocedure.

Vogels en vogeltrek op het radarscherm

Inleiding

Kijken naar vogels kan op verschillende manieren. Veel vogelaars pakken hun verrekijker en gaan naar mooie vogelgebieden toe, andere tellen systematisch watervogels. Het wordt al wat specialistischer wanneer vogelaars op een trektelpost dag in dag uit de langsvliegende trekvogels registreren. En tot slot heb je de echte nerds onder de vogelaars die opname apparatuur in hun tuin plaatsen en roepende vogels nacht in nacht uit registreren. Een geheel andere techniek is het gebruik van radar om vogeltrek te registreren. In het hierna volgende verhaal zal ik ingaan op wat je met radar wel en niet kunt meten en welke resultaten je daarmee kunt vastleggen.

Wat is radar?

Radar zendt radiogolven uit met de snelheid van het licht en wanneer deze golven tegen een vogel of vliegtuig aankomt, wordt deze teruggekaatst met dezelfde snelheid en opgevangen door de ontvangstantenne van de radar. Door dit tijdsverschil heel nauwkeurig te meten, kun je de afstand bepalen en doordat een radar ronddraait, kun je dit 360 graden rondom vastleggen. Tijdens de volgende rotatie van de radar is het vliegtuig of de vogel een klein stukje verder gevlogen en op die manier kun je de snelheid en richting vastleggen. Een radar die hele smalle bundels boven elkaar uitzendt geeft de mogelijkheid om de hoogte van het vliegtuig of de vogel vast te stellen. Deze techniek is inmiddels zo verfijnd dat de nauwkeurigheid van de positiebepaling in centimeters wordt uitgedrukt!

Er zijn verschillende soorten radars waarmee naar vogeltrek wordt gekeken; op dit moment zijn de twee meest gebruikte typen de weerradars zoals die van het KNMI en gespecialiseerde vogelradars. In dit verhaal hebben we het alleen over deze laatste. Het Nederlandse bedrijf Robin Radar heeft op dit moment de beste 3D vogelradar ontwikkeld (zie figuur 1). Deze radar ziet alle vogels in de lucht en kan zelfs insecten zien. Doordat het een 3D radar is, volgt hij de vogels dus niet alleen in X- en Y-positie maar ook de hoogte. Je registreert daadwerkelijk het vliegp pad in

3D + tijd van alle vogels. Een filmpje met uitleg van de sterke vogeltrek op 4 november 2020 is te zien aan het eind van dit artikel.

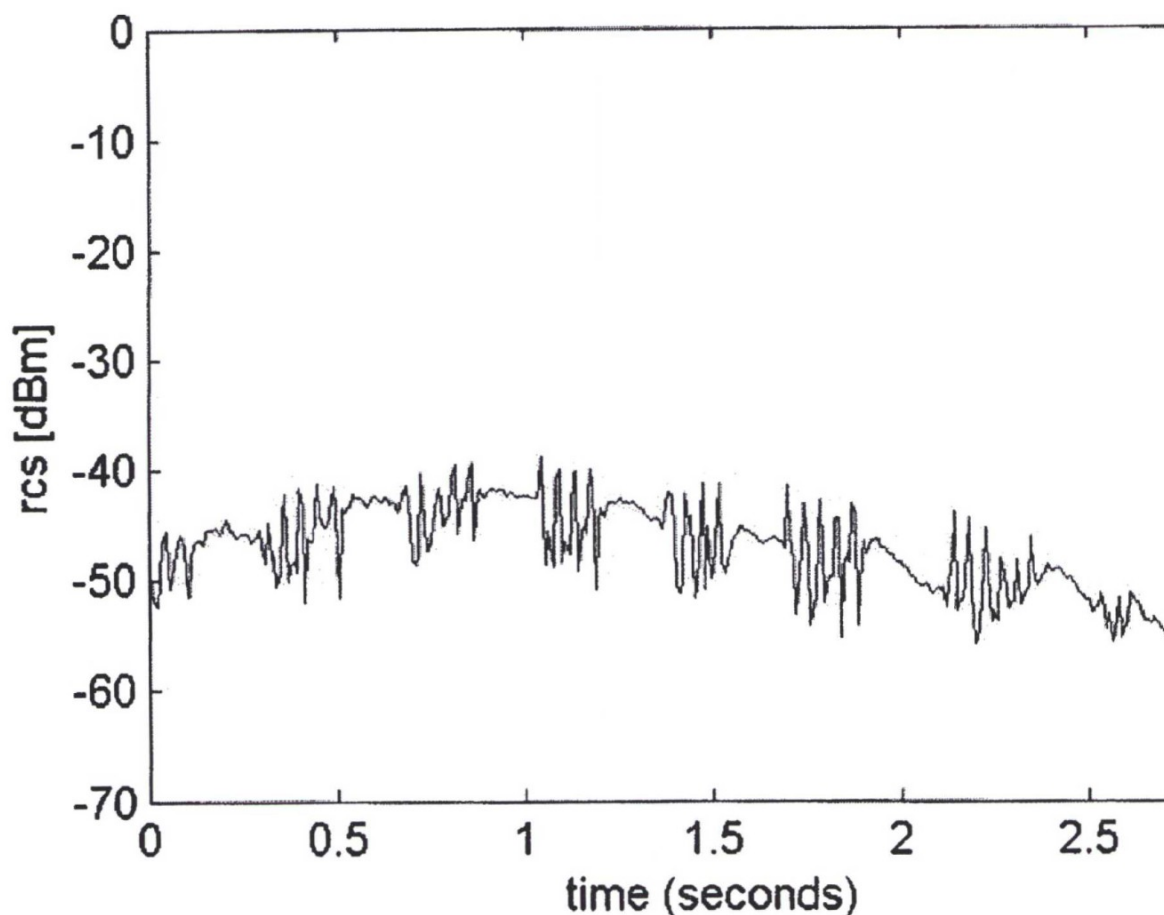

Figuur 1 Op alle militaire vliegvelden staan vogelradars, die het luchtruim tot een afstand van ca 6 km dag en nacht in de gaten houden. Wanneer er teveel vogels in de lucht vliegen of de startbaan oversteken worden de vliegers gewaarschuwd en gelden beperkingen voor het trainen.

Wat kan radar wel en wat niet?

Als je naar het filmpje hebt gekeken, lijkt radar natuurlijk een fantastische techniek om vogeltrek mee te volgen. Je ziet van elke vogel de richting, snelheid, hoogte en grootte. Je kunt daarmee nauwkeurig het aantal vogels per uur registreren. Echter, radar is niet goed in staat om soorten te herkennen. Aan de hand van snelheden, wind en plaats van vertrek kun je onderscheid maken tussen zangvogels en watervogels/ganzen, maar heel veel verder kom je meestal niet. Overdag kunnen vogeltrektellers helpen en krijg je een idee welke soorten en aantallen er vliegen, en 's nachts kunnen de roepjes van vogels je voor een deel helpen, maar lang niet alle vogels roepen. Er is echter één uitzondering en dat is wanneer je een (aangepaste) radar stil zet en recht omhoog laat kijken. Wanneer een vogel dan

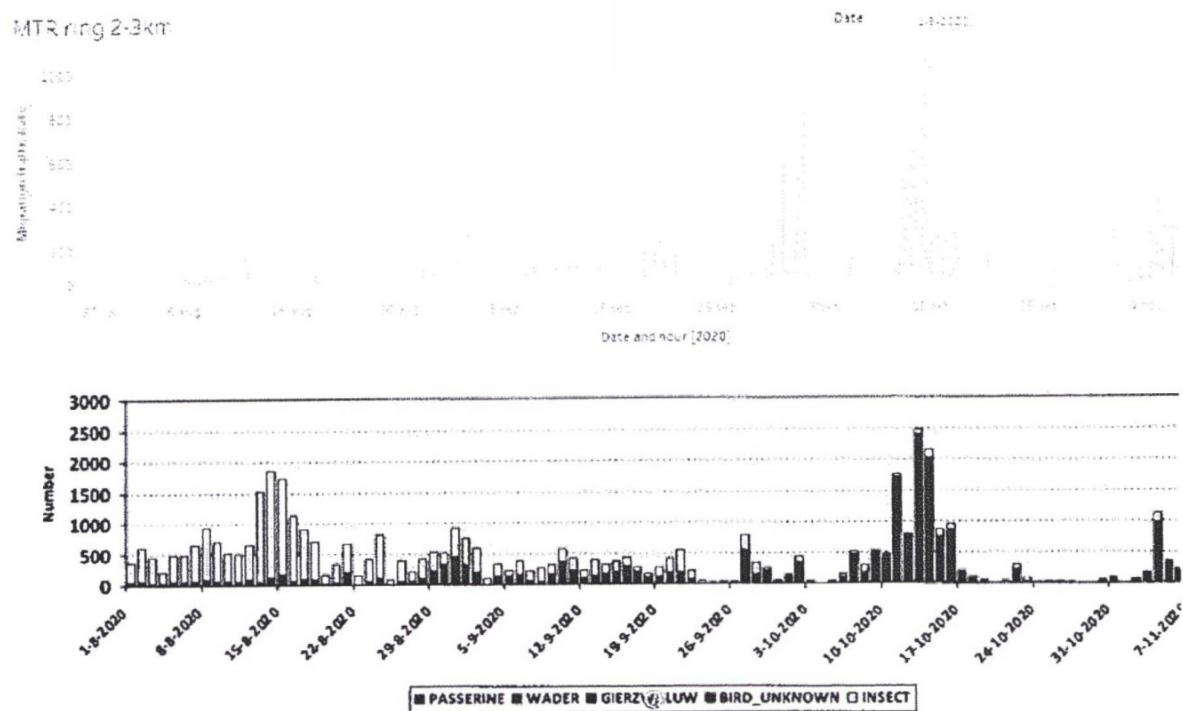
door de radarbundel heenvliegt verandert de grootte van de vogel doordat hij met zijn vleugels slaat. Deze veranderingen kun je met een aangepaste radar óók registreren en daarmee het vleugelslagpatroon in beeld brengen! In figuur 2 zie je daar een voorbeeld van. Zangvogels (wisselen een slag- en rustfase continue af) en watervogels zoals ganzen, eenden, steltlopers en meeuwen (slaan continue) zijn op die manier uit elkaar te houden. Bovendien, hoe kleiner de vogel, hoe vaker hij met zijn vleugels slaat. Een van de kleinste vogels, de goudhaan en vuurgoudhaan, is daarmee met zekerheid op naam te brengen. Verschillende frequenties en lengtes van de slag- en rustfase zorgen ervoor dat je enkele tientallen vogelklassen uit elkaar kunt houden. Dat is het maximale wat er op dit moment mogelijk is. Vleermuizen zijn moeilijk tot onmogelijk van vogels te onderscheiden, ook zij slaan ongeveer even vaak met hun vleugels als vogels.

Figuur 2 Vleugelslagpatroon hoogst waarschijnlijk van een Goudhaan, die op 23 oktober 2020 om 03:11 uur op 307 meter hoogte over de vogelradar bij Den Helder werd vastgelegd. Deze goudhaan slaat 23,6 keer per seconde met zijn vleugels en haalt daarmee voor vogels de hoogste zogenaamde vleugelslagfrequentie. Je kunt mooi de periodes zien waarop hij wel en niet met zijn vleugels slaat, dit is een kenmerk van alle zangvogels.

Monitoring met behulp van radar

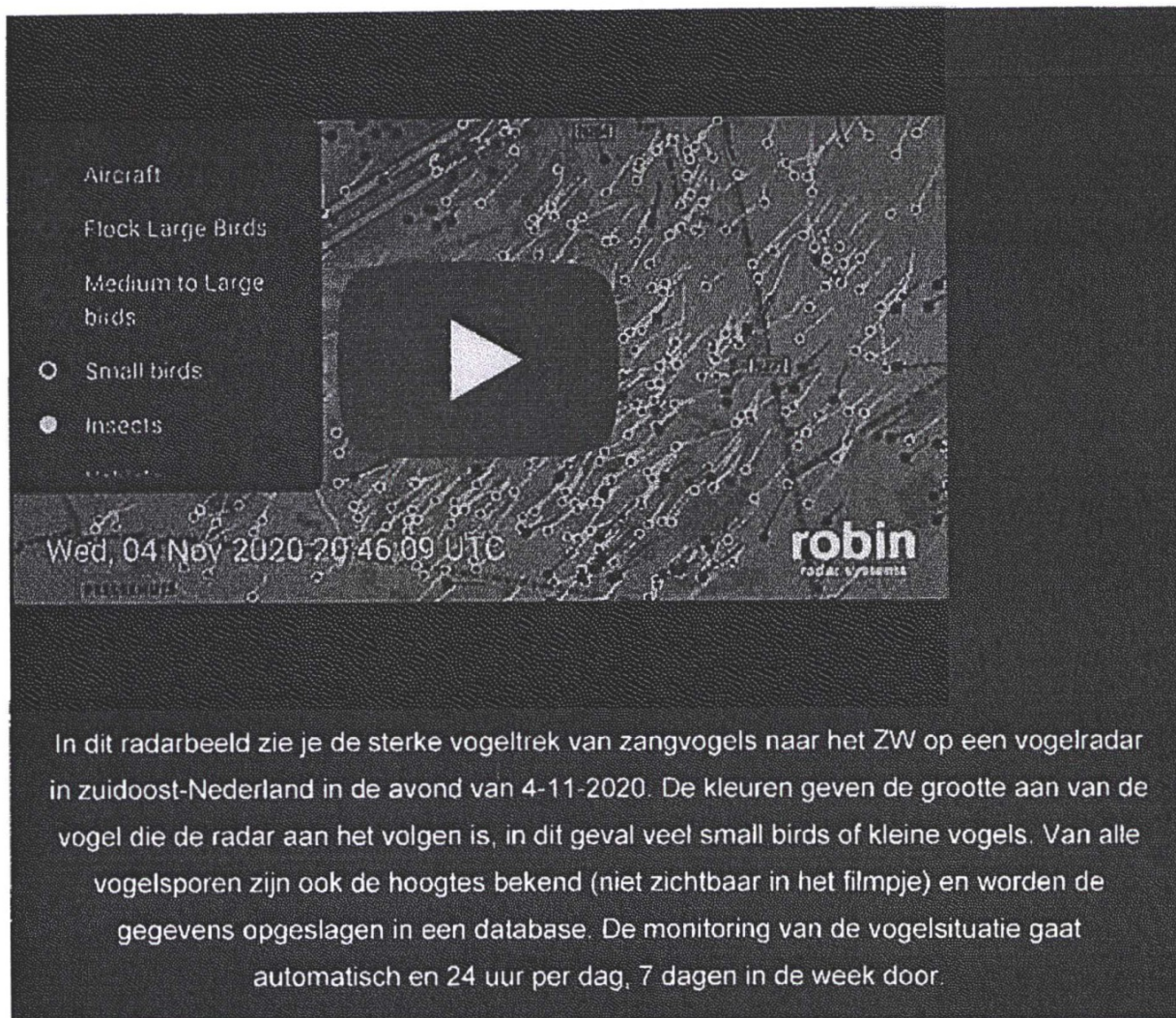
Radar is een fantastisch middel om de vogeltrek van jaar op jaar, seizoen op seizoen, dag op dag en uur op uur vast te leggen op een gestandaardiseerde manier. Door dit in een vast meetvenster uit te voeren en de getallen uit te drukken in een standaard maat (MTR = *mean traffic rate*, aantal vogels per km per uur) zijn verschillende locaties met elkaar te vergelijken en kun je deze ook naast bijvoorbeeld gestandaardiseerde trektellingen of registratie van nachtroepjes leggen. Wanneer je bovendien ook nog de vleugelslagpatronen kunt analyseren, krijg je een goed beeld van wanneer, waar en wat er in een seizoen overkomt. In figuur 3 is daarvan een voorbeeld te zien, wanneer je verder in detail binnen één nacht naar de gegevens kijkt, komen er fantastische patronen naar voren, zeker als je die kunt koppelen met waarnemingen uit het veld. Via sociale media probeer ik dat regelmatig en roep waarnemers dan op aan te geven wat zij zien. Het geeft een extra dimensie voor zowel de mensen in het veld, als die achter hun computerscherm.

Figuur 3 Monitoring met behulp van radar van het aantal vogels per uur over 1 kilometer front in een standaard meetvenster (boven) en de verdeling van de vleugelslagklassen per nacht (onder). De hoogste pieken worden doorgaans gedurende de nacht gemeten, waarbij de beste nachten op 3 en 15 oktober 2020 werden vastgesteld. De monitoring van vleugelslag patronen laat zien dat insecten in augustus nog

de hoofdmoot vormen en in oktober de zangvogels. Niet-zangvogels (aangeduid als wader) komen in kleinere aantallen voor, maar vormen gedurende de winterperiode vaak de hoofdmoot. Gierzwaluw is de enige soort die met zekerheid te onderscheiden is en wordt daarom apart weergegeven, na 1 augustus zijn de meeste echter alweer voorbij.

Hans van Gasteren werkt bij de Koninklijke Luchtmacht aan vogels en vliegveiligheid. Radar wordt daarbij ingezet om aanvaringen tussen vogels en vliegtuigen te vermijden. Wie meer wil lezen over hoe radar daarvoor wordt gebruikt, moet het volgende artikel maar eens lezen: *Aeroecology meets avian safety: early warning systems in Europe and the Middle East prevent collisions between birds and aircraft*, via deze [link](#).

In dit radarbeeld zie je de sterke vogeltrek van zangvogels naar het ZW op een vogelradar in zuidoost-Nederland in de avond van 4-11-2020. De kleuren geven de grootte aan van de vogel die de radar aan het volgen is, in dit geval veel small birds of kleine vogels. Van alle vogelsporen zijn ook de hoogtes bekend (niet zichtbaar in het filmpje) en worden de gegevens opgeslagen in een database. De monitoring van de vogelsituatie gaat automatisch en 24 uur per dag, 7 dagen in de week door.

Relevante gegevens voor beroep ontheffing vliegveld Eelde per soort
afkomstig uit Vogelatlas SOVON 2019 en expertise H.H. Niesen, Faunabescherming

Kokmeeuw: kan in flinke groepen voorkomen, maar is relatief eenvoudig door lawaai etc. te verjagen. Meest geschoten vogel op vliegveld Eelde. Populatie neemt af.

Stormmeeuw: minder talrijk dan Kokmeeuw. Op dezelfde manier eenvoudig te verdrijven. Sterke afname van de broedvogels, minder sterk van de overwinteraars.

Grote mantelmeeuw: komt feitelijk in de omgeving niet voor. Een enkele overvliegende vogel in de winter kan niemand verhinderen. 's Zomers afwezig. Staat van instandhouding landelijk als broedvogel: matig ongunstig.

Kleine mantelmeeuw: Kennelijk kent de provincie het verschil niet met de vorige soort. Worden regelmatig op één hoop gegooid. Deze soort kan juist uitsluitend 's zomers een enkele keer overvliegen en zijn 's winters afwezig. Beide soorten hoeven nimmer geschoten te worden, want niet aanwezig op de luchthaven.

Zilvermeeuw: als deze er al zijn, zijn ze eenvoudig te verdrijven met lawaai, etc. Sterke afname van zowel broedvogels als overwinteraars.

Kievit: ook voor deze soort geldt, net als voor de volgende soort, dat groepen eenvoudig te verdrijven zijn. Sterke afname van de broedvogels.

Goudplevier: aanzienlijk schuwer dan kievit. Alleen menselijke aanwezigheid is al voldoende voor verjaging. 's Zomers niet aanwezig, aantallen onveranderd.

Blauwe reiger: zeer eenvoudig te verdrijven door er naartoe te rijden. Wellicht minste risico door ze met rust te laten. Geen veranderingen.

Grote zilverreiger: zie Blauwe reiger. Het overvliegen van een enkel exemplaar is niet te vermijden. Sterk toegenomen.

Knobbelzwaan: zie Blauwe reiger. Het overvliegen van enkele exemplaren is niet te voorkomen. Aantallen zomer en winter onveranderd.

Aalscholver: Tegen overvliegende aalscholvers kan niet worden opgetreden. Schieten kan niet als de voorwaarden in acht worden genomen en heeft ook geen enkele meerwaarde. Aantallen zomer en winter onveranderd.

Voor alle **ganzensoorten** geldt: overvliegende groepen ganzen zijn niet te voorkomen. Er is geen aanwijzing dat daarbij pleisterende plaatselijke ganzen een groter gevaar vormen dan toevallig overtrekkende ganzen op weg naar verre oorden een groter gevaar vormen. Integendeel, plaatselijke vogels leren al snel waar de voor hen gevaarlijke vliegtuigen vliegen en zullen die mijden. Tegen trekkende ganzen is niets te doen. De intensieve bestrijding van ganzen bij bijv. Schiphol toont slechts aan, dat dit geen resultaat heeft.

Taigarietgans: uiterst schaarse soort. Komt nauwelijks voor in Drenthe. Zeer sterke afname.

Kleine rietgans: Uiterst schaarse soort. Komt niet voor in Drenthe. Zeer sterke afname.

Dwerggans: zeer zeldzame soort. Nooit waargenomen in Drenthe. Maximaal 45 exemplaren aanwezig in heel Nederland en alleen in het Westen van het land.

Voor alle **eendensoorten** geldt: overvliegende enkelingen of groepen zijn niet vermijden. Op het vliegveld zelf hebben zij niets te zoeken. Er bestaan geen condities waarin deze gemakkelijk te verjagen soorten geschoten zouden mogen of kunnen worden.

Zomertaling: uiterst zeldzaam en buitengewoon schuw. Zeer sterke afname.

Fazant: vliegt alleen op bij verjaging! Geen enkel gevaar als ze met rust worden gelaten. Bij schrik door een vliegtuig zal de vogel nooit in de richting van het vliegtuig vluchten! Afname.

Patrijs: hiervoor geldt in minstens even sterke mate wat voor de Fazant geldt. Sterke afname.

Scholekster: Hiervoor geldt, wat eerder bij Kievit en Goudplevier is gezegd. Als ze er al zijn, zijn ze eenvoudig met bijv. lawaai te verdrijven. Zeer sterke afname.

Wulp: Nog gevoeliger en dus gemakkelijker te verdrijven dan Scholekster en Kievit. Sterke afname van de broedvogels, overwinteraars vrijwel onveranderd.

Spreeuw: flinke troepen spreeuwen zullen ongetwijfeld regelmatig snel over het vliegveld vliegen. Daarvoor kan de ontheffing ook nu niet gebruikt worden. Op het vliegveld verblijvende groepen spreeuwen kunnen eenvoudig met allerlei effectief verdreven worden. Zowel 's zomers als 's winters aanzienlijke afname.

Turkse tortel: Een soort die zich bij bebouwing ophoudt en niet gevaarlijk is voor bewegende vliegtuigen. Matige afname.

Holenduif: Komt meestal in groepen, maar niet op grasland. Alleen op kale akkers. Tegen langsvliegende holenduiven valt uiteraard niets te doen. Vrijwel onveranderd.

Zomertortel: Een inmiddels uiterst zeldzame kleine duif. Van een reëel risico is absoluut geen sprake. Zeer sterke afname.

Zwarte kraai: Door bejaging schuwe en alerte vogel. Vliegt traag. Gemakkelijk te verjagen. Aantallen stabiel.

Kauw: Vaak in grotere groepen dan de Zwarte kraai, vaak samen met Kauw. Ook de Kauw is gemakkelijk te verjagen. Aantallen stabiel.

Roek: Behalve in plaatselijke kolonies veel schaarser. Ook deze soort laat zich gemakkelijk verdrijven. Matige afname van de aantallen in zomer en winter.

Ekster: Slechte trage vlieger. Blijft in de buurt van bomen/bos. Aantallen stabiel.

Vlaamse gaai: Komt in het gebied in feite niet voor. Trage vogel, in de buurt van bomen/bos, niet in de buurt van landingsbaan. Aantallen stabiel.

Ree: Komt niet of nauwelijks op de verharde landingsbaan. Gemakkelijk te verjagen. Zou gemakkelijk buiten de omheining gehouden moeten kunnen worden.

Overige zoogdieren: het valt niet in te zien hoe deze, deels uitermate schaarse en onwaarschijnlijke soorten, enig gevaar voor vliegtuigen kunnen vormen. Laat staan een belangrijk gevaar. Amerikaanse nerts, veldmuis

Dat vangen of doden van de volledige lijst soorten in de bestreden ontheffing feitelijk geheel overbodig is, blijkt niet alleen uit bovenstaande. Het aantal *bird hits* is meestal 3 per jaar, alleen in 2019 eenmaal 16 per jaar.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen